

Szczedrówki z Michowy

(powiat Dobromilski)

zebrał

Fr. Rawita - Gawroński *).

I.

1.

1. Z cicha, bracie, przystempujcie :
2. Idemo k'dworu weselomu.
3. A w tym dworze grzeczna panna,
4. Grzeczna panna, śliczni ubrana.
5. Na nij czerewyczki za sto złotych,
6. Za sto złotych, za czerwonych
7. I za paru konyj wronych.

2.

Z cicha, bracie, przystempujcie,
2, 3, 4 jak wyżej,
Na nij pończoszki za sto złotych,
6, 7 jak wyżej.

3.

1, 2, 3, 4 jak wyżej,
Na nij spidniczka za sto złotych,
6, 7 jak wyżej.

4.

1, 2, 3, 4 jak wyżej,
Na nij zapasoczka za sto złotych,
6, 7 jak wyżej.

5.

1, 2, 3, 4 jak wyżej,
Na nij krajoczka za sto złotych,
6, 7 jak wyżej.

6.

1, 2, 3, 4 jak wyżej,
Na nij koszula za sto złotych,
6, 7 jak wyżej.

*) Zob. „Lud“ IV. str. 84.

7.

1, 2, 3, 4 jak wyżej,
Na nij koralejki za sto złotych,
6, 7 jak wyżej.

8.

1, 2, 3, 4 jak wyżej,
Na nij chustoczka za sto złotych,
6, 7 jak wyżej.

9.

Buwaj zdrowa! Rosty welyka!
Rosty welyka, do czerewyka,
Wid czerewyka do czolowika.
Buwaj zdrowa ne sama z soboju,
Ne sama z soboju, z witcem, z matkoju,
I zo wsim domom
I z myłym Bohom (bis).

Śpiewał Dmytro Machnyk.

II.

1.

1. Piszła Marynia w rano po wodu,
2. Oj w rano, w rano, szcze ne zoriało,
3. Jedno widerce wody czernuła,
4. Oj, a za druhym sama wtonuła,
5. A jak łapała, nakazuwała,
6. Ne rubajte szalwiju,
7. Bo szalwija kisojka moja żowtejkaja.

2.

Oj szła Marynia w rano po wodu,
2, 3, 4, 5 jak wyżej,
Ne rubajte ternynu,
Bo ternyna wiczejka moi czornejkiji.

3.

1, 2, 3, 4, 5 jak wyżej,
Ne rubajte kałynojki,
Bo kałynojka lyezejko moje czerwonoje.

4.

1, 2, 3, 4, 5 jak wyżej,
Ne rubajte berezynu,
Bo berezyna tilejko moje bilejkoje.

5.

Buwaj zdorowa, rosty welyka,
jak I. 9 aż do końca.

Dmytro Machnyk.

III.

1. Spodariw płuzok po hori chodyt' —
2. Swityt' misiać ne zachodyt'.
Swiatyj Petro za pluhom chodyt' —
2 jak wyżej.
Swiatyj Pawło wołyki wodyt'
2 jak wyżej.
Bożaja Maty nasinia nosyt'
I Boha prosyt':
2 jak wyżej.
Zarod' Bożejku jaru pszenojku
2 jak wyżej.
Jaru pszenojku jako stinojku ¹⁾
2 jak wyżej.
Stały poluszki ²⁾ sami babuszki
2 jak wyżej.
Stały żeńczyki sami pannianki
2 jak wyżej.
Stały snopojki jako źwizdojki
2 jak wyżej.
Stały wozojki jak droben doszczyk
2 jak wyżej.
Stały zmołotczyki sami mólodczyki
2 jak wyżej.
Stały wijuszki sami diduszki
2 jak wyżej.
Stały szczynienoczki sami panienoczki
2 jak wyżej.
Stały nosiuszki sami diduszki —
Jasen misiać ne zachodyt'.

¹⁾ pszeniejku = pszenojku = pszenicę.

²⁾ plewiaz, plewiarz.

IV.

1.

1. Oj Stefaniu, Stefanejku,
2. Ne staw izby pry batejku :
3. Jak sia batejko wznhwajut',
4. To ty izbu rozmetajut'.

2.

Oj Stefaniu, Stefanejku,
Ne staw izby pri matiúci :
3, 4 jak wyżej.

3.

Oj Stefaniu, Stefanejku,
Ne staw izby pri bratejku :
3, 4 jak wyżej.

4.

Oj Stefaniu, Stefanejku,
Ne staw izby pri sestriczi :
3, 4 jak wyżej.

5.

Oj Stefaniu, Stefanejku,
Ne staw izby pri rodyni :
3, 4 jak wyżej.

6.

Oj Stefaniu, Stefanejku,
Ne staw izby pri Dunaju :
Jak sia Dunaj rozihraje,
To ty izbu zabyrage.

7.

Oj Stefaniu, Stefanejku,
Postaw izbu pri mylejkij :
Mylejka sia ne wznhwaje,
Izby ty ne rozmetaje.

8.

patrz : I. strofa 9, zakończenie.

V.

1. Cy doma, doma, panie spodariu!
2. Hej Boże nasz! Boże nasz!
3. Ta bud'te łaskawi dla wsich nas (bis).

4. W temnim lisojku kamiń łupaje,

5. Cerkow muruje.
2 jak wyżej.

Cerkow muruje z troma werchamy,
2 jak wyżej,

Z troma werchamy, z troma prestoly,
2 jak wyżej.

W jidnym werszejku ta służbu prawlat',
2 jak wyżej,

W druhim werszejku świczki pałajut',
2 jak wyżej,

W tretim werszejku dzwonyki dzwoniat,
2 jak wyżej.

Służba bożaja za gospodarom,
2 jak wyżej,

Świczki pałajut' ja za gospodynew,
2 jak wyżej,

Dzwonyki dzwoniat' ja za czeladojkow,
2 jak wyżej.

Buwaj zdorowyj panie spodariu,
Boże nasz! Boże nasz!

Hej Boże nasz!

Ta bud'że łaskawyj na wsich nas.

Ne sam z sobojow, z gazdynew swojow

I z ditoczkamy jak z zwizdoczkamy,

Hej Boże nasz, Boże nasz!

Ta bud' łaskawyj dla wsich nas —

I zo wsim domom i z myłym Bohom,

Boże nasz! Hej, Boże nasz!

Ta bud' łaskawyj na wsich nas!

Dmytro Machnyk.

VI.

1. Mała gazdynia troje nasinia,

2. Wesela, wesela świtłojka

3. Koły gazdynia zdorowa,

Persze nasinie jara pszenyczka,

2, 3 jak wyżej.

Druhe nasinie żowtyj woskko,
2, 3 jak wyżej,
Trete nasinie pachniaczij ładun
2, 3 jak wyżej.
Jara pszenyczka se na proskurki,
2, 3 jak wyżej.
Żowtyj woskojko na postawnyki,
2, 3 jak wyżej.
Pachniaczij ładun do kadyńcy,
2, 3 jak wyżej.
Ne sama z soboj i z gazdow swoim,
2, 3 jak wyżej.
Buwaj zdorowa i z ditocz kami
Jak zwizdocz kami
I zo wsim domom
I z myłym Bohom.
Wesela wesela świtłojka
Koły gazdynia zdorowa.

Dmytro Machnyk.

VII.

1.

1. Piszła Hanusia do horodejka,
2. Prokwitaj, prokwitaj rozejka,
3. Troje zilejka prokwitaj!
Wyrwała sobi ta szalwijejku,
2, 3 jak wyżej,
Dajże Bożejku taku kisojku
Jak ta szalwija,
2, 3 jak wyżej.
Hej, bułaż by ja wsim ludiam dobra
I duże ozdobna,
2, 3 jak wyżej.

2.

Piszła Hanusia do horodejka,
2, 3 jak wyżej,
Wyrwała sobi czornyj ternyczok,
2, 3 jak wyżej.
Dajże Bożejku taki wiczzejka
Jak toj ternyczok,
2, 3 jak wyżej.
Hej, bułaż by ja wsim ludiam dobra
I duże ozdobna.
2, 3 jak wyżej.

3.

Piszła Hanusia do horodejka,
2, 3 jak wyżej,
Wyrwała sobi ja kałynojku,
2, 3 jak wyżej.
Dajże Bożejku take lyczeyko
Jak kałynoańka,
2, 3 jak wyżej.

4.

Piszła Hanusia do horodejka,
2, 3 jak wyżej,
Wyrwała sobi ta berezynu,
2, 3 jak wyżej.
Dajże Bożejku take tylejko
Jak berezyna,
2, 3 jak wyżej.

Buwaj zderowa, rosty welyka,
patrz I. strofa 9. v. całości.

Dmyi 'o Machnyk.

VIII.

1. Pasła Hanusia woły pid dworom,
2. Pid dworom,
3. Hej, pid dworom, pid zeleneńkim
4. Jaworom.

1.

Wolejki pasła, szytejko szyla,
2, 3, 4 jak wyżej,
Wolejki pasła, szytejko szyla,
Woly zhubyła,
2, 3, 4 jak wyżej.
Idit tatuniu, woły my znajdit,
2, 3, 4 jak wyżej.
Tatunio piszow, woliw ne znajszow,
2, 3, 4 jak wyżej.

2.

Pasła Hanusia woły pid dworom
2, 3, 4 jak wyżej,
Wolejki pasła, szytejko szyla,
Woly zhubyła,
2, 3, 4 jak wyżej.
Idit mamuńciu woły my znajdit
2, 3, 4 jak wyżej.

Mamuńcia piszła, woliw ne znajszła
2, 3, 4 jak wyżej.

3.

Pasła Hanusia woły pid dworom
2, 3, 4 jak wyżej,
I. strofa powtarza się w całości.
Idy my bratejku woły najdy.
Bratejko piszow, woliw ne najszow
2, 3, 4 jak wyżej.

4.

I. strofa w całości.
Idy my rodyno woły najdy,
Rodyna piszła, woliw ne najszła
2, 3, 4 jak wyżej.

5.

I. strofa w całości.
Idyż my mylejkyj, woły najdy —
Mylejkij piszow i woły znajszow.

Buwaj zdorowa — patrz: I. strofa 9.

Dmytro Machnyk.

IX.

1. Piszow Iwanio trawu kosyty.
2. Breniła, breniła kosa, koło pokosa
3. Breniła.
4. Wyjszow do neho tatunio jeho,
5. Oj czas Iwaniu do domu pity.
2, 3 jak wyżej.
6. Ja zaraz pidu, no pokis dijdu.
2, 3 jak wyżej.
7. Win pokis dijszow, do domu nejszow.
2, 3 jak wyżej.

Piszow Iwanio trawu kosyty.
2, 3 jak wyżej.

Wyszła do neho matinka jeho,
Oj czas Iwaniu do domu pity.
2, 3 jak wyżej.

Ja zaraz pidu, no pokis dijdu.
2, 3, 7, 2, 3 jak wyżej.

Piszow Iwanio trawu kosyty.
2, 3 jak wyżej.

Wyszła do neho rodyna jeho,
5, 2, 3, 6, 2, 3, 7, 2, 3 jak wyżej.

Piszow Iwanio trawu kcsyty.
2, 3 jak wyżej.
Wyszła do neho mylejka jeho,
2, 3, 5, 2, 3 jak wyżej.
Win pokis dijszow, do domu piszow.
2, 3 jak wyżej.

Dmytro Machnyk.

X.

1. Śwityt' misiaczyk pomeży zwizdy
2. Świtlaczy,
3. Jizdyt' Iwanio na konycejku, na woroneńkim
4. Pomeży panny jizdziaczy.
5. Wojszły pannojki na poradajku
6. Do neho,
7. Szczo mu majemo podaruwaty na darunoczok
8. Dla neho.
9. Podarujmo mu paru czobitok
10. Dla neho.
11. Win to to bere i ne diakuje
12. Za neho.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 jak wyżej.
Podarujmo mu paru koszulok
Dla neho,
11, 12 jak wyżej.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 jak wyżej.
Podarujmo ma paru swytozczok
Dla neho.
11, 12 jak wyżej.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 jak wyżej.
Podarujmo mu krasnu szapoczku
Dla neho.
11, 12 jak wyżej.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 jak wyżej.
Podarujmo mu krasnu pannojku
Dla neho.
Win to to bere, nyzko sia kłaniau
Za neho.

Buwaj zdrowyj, rostyj welykij,
patrz: I. strofa 9.

Dmytro Machnyk.

XI.

1.

1. Piszła Hanusia w rano po wodu,
2. Ja za new jako służejka za panom.
3. Na nij czerewyczki z samoho złota —
4. Ja ji daw,
5. Bo sia wirnejko w jeji serdejku
6. Zakochohaw.

2.

- 1, 2 jak wyżej.
- Na nij koszula z samoho złota,
- 4, 5, 6 jak wyżej.

3.

- 1, 2 jak wyżej.
- Na nij spidnyczka z samoho złota,
- 4, 5, 6 jak wyżej.

4.

- 1, 2 jak wyżej.
- Na nij zapaska z samoho złota,
- 4, 5, 6 jak wyżej.

5.

- 1, 2 jak wyżej.
- Na nij pojasok z samoho złota,
- 4, 5, 6 jak wyżej.

6.

- 1, 2 jak wyżej.
- Na nij chustoczka z samoho złota,
- 4, 5, 6 jak wyżej.

7.

- Buwaj zdorowa...
- patrz: I. strofka 9.

Spiewała Pazia Szymoniak.

XII.

1.

1. Ja w horodojku pid wikonejkom
2. Wynnaja jablinka, wynnyi jabka,
3. Obrywała ich grzeczna pannojka
4. Se Marysejka.

5. Wynnaja, wynnaja jablinka
6. Wynyji jabka zrodyla.

2.

7. Wyjszow do nei batejko jeji,
5, 6 jak wyzej.
8. Maryniu duszko zwerz my jabluszko,
5, 6 jak wyzej.
9. Ja wam ne zwerzu, myłomu derzu,
5, 6 jak wyzej.

3.

Wyjszła do nei matinka jeji
8, 5, 6, 9 jak wyzej.

4.

Wyjszła do nei sestryczka jeji,
8, 5, 6, 9 jak wyzej.

5.

Wyjszow do nei bratejko jeji,
8, 5, 6, 9 jak wyzej.

6.

Wyjszow do nei mylejkyj jeji,
8, 5, 6 jak wyzej.
Ne roby smiszkom, woźmy sy z miszkom,
5, 6 jak wyzej.

7.

- Buwaj zdorowa ...
patrz: I. strofa 9.

Pazia Szymoniak.

XIII.

Tam za horoju, za wysokoju,
Daj Boże!
Tam za horoju, za wysokoju,
Daj Boże!
Z za toji hory misiaczok swityt',
Daj Boże!
Za tow horoju powiwczarejko ¹⁾
Se Iwanejko --
Daj Boże!

¹⁾ owczarz.

Na nim pojasok ja ukowannyj,
Daj Boże!
Za tym pojaskom try trubki wysiat,
Daj Boże!
Persza trubojka jaworowaja,
Druha trubojka ja midianaja,
Tretia trubojka ja zolotaja,
Daj Boże!
Jak ja zahraju na jaworowu,
Pidut' hołosa po jaworyni,
Daj Boże!
Jak ja zahraju na midianuju ¹⁾
Pidut' hołosa po midianyni,
Po wsij wodyni ²⁾ daj Boże!
Jak ja zahraju na zolotuju,
Pidut' hołosa popid nebesa,
Daj Boże!
Pidut' hołosa aż na nebesa,
Daj Boże!
Buwaj zdorowyj! rosty welykij!
patrz: I. strofka 9.

Pazia Szymoniak.

XVI.

1.

1. Na murawojei, w nowij korczmouci,
2. Tam hrajut jura ³⁾ na dribnesejki struna.
3. Tamki Hanunia tańczyki wodyt,
4. Tancyki wodyt, vse wpered chodyt.
5. Tam hrajut jura na dribnesejki struna.

2.

6. Pryszow do nei batejko jeji,
7. Oj czas Hanusiu do domu ity.
8. Ja zaraz pidu no tancyk dijdu.
9. Tancyka dijszła, domiw ne pryjszła.
2, 3, 4, 5 jak wyżej.

3.

- 1, 2, 3, 4, 5 jak wyżej.
- Pryjszła po nei matinka jeji.
- 7, 8, 9 jak wyżej.

^{1), 2)}. Na usprawiedlenie swoje spiewaczka mówila: tak spiwajut.

³⁾ Jak widać z dalszego ciągu, jest to taniec. Bliższych objaśnień wszakże nie zdołałem od nikogo otrzymać.

4.

1, 2, 3, 4, 5 jak wyżej.
Pryjszow do nei bratejko jeji,
7, 8, 9 jak wyżej.

5.

1, 2, 3, 4, 5 jak wyżej.
Pryjszła do nei sestryczka jeji,
7, 8, 9 jak wyżej.

6.

1, 2, 3, 4, 5 jak wyżej.
Pryjszła do nei rodyna jeji,
7, 8, 9 jak wyżej.

7.

1, 2, 3, 4, 5 jak wyżej.
Pryjszow do nei myłejkyj jeji,
7, 8 jak wyżej,
Tancyka diszła, do domu piszła.

Pazia Szymoniak.

XV.

1. Piszow Iwanio z boiszcza na Węgry
2. Po wyno hej, po wyno!
3. De dwa kwitoczki a try lystoczki
4. Zakwiły!

Nadybały ho tri rozbijnyki

2, 3, 4 jak wyżej.

Zaczwały jeho dowiduwaty,

2, 3, 4 jak wyżej.

Czy majesz Iwaniu ridnoho batejka?

2, 3, 4 jak wyżej.

W mene batejko jasne sonejko.

2, 3, 4 jak wyżej.

Czy majesz Iwaniu ridnu matejku?

2, 3, 4 jak wyżej.

W mene matinka jasnyj misiaczok.

2, 3, 4 jak wyżej.

Czy majesz Iwaniu ridnoho bratejka?

2, 3, 4 jak wyżej.

W mene bratejko droben doszczejko.

2, 3, 4 jak wyżej.

Czy majesz Iwaaniu ridnu sestryczku?

2, 3, 4 jak wyżej.

W mene sestryczka jasna zirnyeczka.

2, 3, 4 jak wyżej.

Czy majesz Iwanu twoju mylejkę?

2, 3, 4 jak wyżej.

W mene mylejka z biku szablejka.

2, 3, 4 jak wyżej.

Buwaj zdrowyj!...

patrz: I. strofka 9.

Pazia Szymoniak.

ROZMAITOŚCI.

„Kunigowanie“ na Litwie. W pięknej pracy p. L. Młynka p. t. „Uwagi nad pieśniami ludu wieiickiego, umieszczonej w IV. zes. „Ludu“ z r. 1897., znajduje się ustęp, z którego powodu kreślę kilka słów poniższych.

Oto ów ustęp: „Do tego (obchodu weselnego) przyłącza się jeszcze dzień czwarty „wilijo ślubu“ czyli „dobranoe“, zwane na Litwie pod nazwą „kunigowania“ a na Podlasiu pod nazwą „zalubin“. Oto właśnie „kunigowanie“ czyli „kunigowanie“, jak piszą inni, stanowi przeżytek dawno minionej epoki, dziś już na Litwie etnograficznej stanowczo zaniechany. Zdarza się wprawdzie, że panna młoda udaje się do dworu, prosząc o błogosławieństwo dziedziczkę, zwłaszcza leciwą, ale jestto akt dobrej woli, wyraz szacunku i poważania osobistego, nie zaś — zwyczaj uznawany przez lud. Przykłady podobne bywają, ale tylko wówczas można o nich słyszeć, gdy dziedzice cieszą się ogólnem uznaniem ludu, mają wśród niego mir i szacunek.

W podaniach ludowych i pieśniach zachowały się ślady tego zwyczaju; są to przeżytki prawa „*ius primae noctis*“. Takim jest zdanie Narbutta, który nawet przytacza pieśń odpowiednią w przekładzie polskim; podaje ją tu:

„O słońce, które zachodząc odkrywasz
Ten smutny sobotny wieczór,
Mający być świadkiem mojej bojaźni i niewoli,
Wspieraj słabą w niedoli mojej.
Księżycu, jasny księżycu,
Który się odbijasz w szybach okien
Wielkiego zamku pańskiego,
Oświeć drogę dziewczynie idącej do jego przedsięnia.
O panie mój, wejrzyj na wierną twą sługę,
Każ otworzyć drzwi lub choć okno,
I przyjm daninę drobnych pierwiastków,
Lub daj się ubłagać prośbom brata, daj się uprosić“.

„Na ostatek postrzegamy tu zabytek prawa panów względem włóścian litewskich, których córek dziewictwo do pana należało: wolno mu